

[Riishøj]

det koste os politisk, og det beklager vi bestemt ikke. Vi mener, at nationer har lov til at bestemme deres egen fremtid.

Der er også blevet talt meget om det sydafrikanske system. Jeg behøver vist ikke at uddybe vores synspunkter på det, kun konstatere, at der er tale om et renlivet diktatur. Den grundlov, der blev gennemført for få år tilbage, stadfæster apartheid som en del af den sydafrikanske grundlov. Præsidenten har gigantiske beføjelser over for parlamentet, kan simpelt hen bestemme suverænt, hvad der skal debatteres i parlamentet, og har et suverænt veto over for alle beslutninger, der tages i parlamentet. Han har et nationalt sikkerhedsråd ved siden af sig, der totalt bestemmer over udenrigspolitikken og bestemmer, hvornår der skal foretages militære aktioner over for nabostaterne. Der er tale om et renlivet diktatur, et racebaseret renlivet diktatur.

Der er talt om ANC. Jeg skal her ligesom hr. Kelm-Hansen henvise til interviewet med Tambo, der blev bragt i Information den 12. november i år, og som ikke kunne bringes i Sydafrika selv. Her understreger ANC deres synspunkter om blandingsøkonomi og uafhængighed af Øst-Vest-forholdet, men også det, at der er et skævhedsproblem og et fattigdomsproblem i Sydafrika, som et sort flertalsstyre naturligvis har lov til at bestemme hvordan det vil behandle.

Der er også talt om Buthelezi; jeg skal også kun henvise til den meget beskedne tilslutning, han har selv blandt zuluerne, og som han har ifølge samtlige undersøgelser, uvildige undersøgelser, der er foretaget i Sydafrika.

Med hensyn til vores berømte rejser, som vi diskuterede før, vil jeg understrege endnu en gang – jeg ved godt, at hr. Erhard Jakobsen ikke vil høre efter – at jeg naturligvis går fuldt ud ind for, at enhver person i dette land kan rejse hvor som helst hen. Men i det øjeblik vi i SF har en formand for vores udenrigsudvalg, som f.eks. støtter invasionen i Afghanistan eller indespærringen af Sakharov, så ville man derimod nok tage op, om den formandspost var rimelig. Det var udelukkende det, jeg spurgte om ud fra et partimæssigt synspunkt, men jeg kan forstå, at CD åbenbart vil acceptere, at en formand for sådan et udvalg har synspunkter af den karakter. Men naturligvis har enhver lov til at

have sine meninger og rejse hvor som helst hen i denne verden.

Der er også blevet talt om SADCC-landene, som jo ifølge SADCCs egne beregninger, også uafhængige beregninger, har mistet 10 mia dollar på sydafrikanske overgreb. Det ville være rimeligt, hvis SADCC blev endog meget kraftigt opprioriteret i den danske ulandsbistand. Det skal dog også understreges, at Sydafrika er afhængig af SADCC. De trusler mod SADCC-landene skal man nok tage med et gran salt. Sydafrika eksporterer lige så meget til SADCC-landene, som det eksporterer til Vesten og USA tilsammen, så det vil ramme som en boomerang, hvis man sender gæstearbejderne hjem. Det ved sydafrikanerne også selv, men man kan jo altid slynge en sådan påstand ud.

Om selve debatten her skal jeg ikke gå i detaljer. Vores folk, der har meget stor forståelse for Sydafrika – sådan må man nok hellere udtrykke det – har jo rigtig været i felten med indlæg lige fra starten, nok ud fra den kalkulation, at journalisterne vel hører mest efter i starten, i stedet for at vente, til de fik tur i ordførerrækken. Men indlæggets kvalitet er heldigvis ikke udtryk for kvantitet, når det gælder afstemninger i folketinget. Det er heldigvis et forsvindende mindretal, der kan udtrykke sig i den retning, som hr. Breckmann og hr. Erhard Jakobsen gør det. Der er heldigvis for det danske folkestyre bred enighed om at fordømme styret i Sydafrika.

Til gengæld må vi nok konstatere, når vi kommer til midlerne, at vi indtil nu ikke har haft bred enighed. Man taler om, at vi indtil nu har haft bred enighed. Det har vi haft om fordømmelsen af apartheid, men de opstramninger af sanktionspolitikken, der er blevet foretaget indtil nu, har altså ikke været enstemmige; det har været et flertal i folketinget, der har vedtaget dem imod regeringen, og det kan meget vel komme dertil igen.

I den forbindelse vil jeg nu advare socialdemokratiet imod at fravige den, troede jeg, klare holdning i spørgsmålet om kulimporten, som man fremlagde på årsmødet. Da var der, kan jeg huske, store overskrifter i dagbladet Politiken, hvor man sagde: øjeblikkeligt stop for kulimporten. Jeg vil meget advare imod at bløde op, og jeg vil i særdeleshed advare imod at lytte til elværkerne og ikke mindst til formanden for Danske Elværkers